

Bratislav Ljubišić

ONA BEZ AKTA, iz zbirke MSU

Muzej savremene umetnosti, mart – maj 2006.

Autor i kustos izložbe: Vesna Milić

Prva izložba posle završetka Drugog svetskog rata bila je organizovana u Petrovgradu, današnjem Zrenjaninu. Obuhvatala je slike srpskih umetnika koji su afirmisani tridesetih i četrdesetih godina. To je bio povod da revolucionar i književnik, Jovan Popović napiše tekst u kojem je jasno istakao pozicije nove države, njen estetski kredo. Istakao je da buržoaski koncept umetnosti i života ne može da opstajava u novoj situaciji i da Revolucija donosi promene ne samo u životu već i u umetnosti. Ideje Lunačarskog, Buharina i Rapaporta bile su jasno iskazane i to je bio osnovni koncept za nastajanje Socijalističkog realizma, pravca u umetnosti koji je u SSSR-u inaugurisan tridesetih godina dvadesetog veka. Kako smo mi bili takođe socijalističko-komunistička zemlja logično je da se tzv. "Socrealizam" nađe i kod nas. Posle 1952 god. kada je na kongresu književnika u Ljubljani i posle govora Miroslava Krležje završeno sa poslednjim ostacima veze sa SSSR-om. Ali je prilika da potsetim kako je ideja o mogućnosti politizovanja umetnosti i unošenje politike u umetnost i estetiku u novije vreme sve prisutnija naročito u tekstovima koji prate izložbe u Muzeju savremene umetnosti. Eto,

ova izložba je poslužila kustosu, Olgi Milić da zapodene priču o položaju žene i njenoj emancipovanosti, tačnije, o neučestvovanju u savremenom životu onako kako to čine muškarci. Zato izložba ima podnaslov "Bez akta" jer po shvatanju "emancipovanih žena" pokazivanje lepote tela nežnijeg pola nije ništa drugo do gola i bespoštedna eksploatacija od strane muškaraca. Te savremene amazonke ne prezaju ni od toga da proglase razliku u umetnosti žene i muškarca. Sigurno je jedno: položaj žene se menjao kroz istoriju i njeno učestvovanje iliti neučestvovanje u svakodnevnom političkom životu je nešto što pripada sociologiji i istoriji uopšte. Ali bilo bi nepravedno zaboraviti uticaj i vladavinu žena kroz istoriju. I sada pitanje, kako misli kustos Olga Milić da izložbom portreta može da dokaže da su žene zapostavljene, da se na slikama jasno vidi kako je njen položaj bio u nezavidnom nivou u odnosu na muškarce? Slika je pre svega slika i predstavlja skup različitih namaza po površini platna i hartije. Ukupnost njena je predmet za estetsko ocenjivanje. Naravno, znamo za ikonoborstvo i za odsustvo ljudi u likovnoj umetnosti muslimanske civilizacije. Mada ne potpuno i sasvim. Ali tumačiti istoriju po slikama je prilično jalov posao. Sama izložba je, bez obzira što nema aktova koji bi je učinili atraktivnijom, zanimljiva jer pokazuje kako se jedan tip portretisanja razvijao šezdesetak godina. Predstavljena su dela slikara od Nadežde Petrović do Cileta Marinkovića. I tako: imamo izložbu i imamo tekst u katalogu. Naravno tu je i teza o emancipaciji i društvenom položaju lepšeg pola.